

## **POVZETEK:**

### **Razvoj etnične naselbine na primeru Slovencev v Denverju**

V znanstveni monografiji z naslovom Razvoj etnične naselbine na primeru Slovencev v Denverju avtorica obravnava slovensko izseljenstvo na območju mesta Denver v ameriški zvezni državi Kolorado. V Denverju se nahaja po velikosti tretja največja slovenska naselbina v Koloradu, ki jo definirajo pomembne organizacije, dogodki in osebnosti, vendar do sedaj ni obstajala nobena monografija, ki bi celovito obravnavala nastanek in razvoj slovenske skupnosti in naselbine v Denverju, ekonomsko, družbeno in društveno udejstvovanje prebivalstva slovenskega etničnega porekla na tem območju, spreminjanje njegove socialno-gospodarske strukture od začetka priseljevanja pa vse do današnjih dni ter na kakšen način so pripadniki te skupnosti ohranjali in spodbujali slovensko kulturo, jezik, etnične navade in običaje. Že objavljenih je bilo nekaj splošnih podatkov o priseljevanju Slovencev v Denver, vezanih zlasti na poznavanje priseljevanja slovenskih priseljencev v Kolorado na splošno, vendar ti niso bili podkrepjeni z znanstvenimi ugotovitvami, ki bi utemeljevale vzpostavitev, razvoj, razcvet, nazadovanje in ohranjanje slovenske skupnosti v Denverju.

Namen znanstvene raziskave je bil torej določanje, opisovanje in analiziranje kronološkega poteka, vzrokov, dejavnikov in posledic vzpostavitve, razvoja, razcveta, nazadovanja ter ohranjanja slovenske skupnosti v Denverju. Cilji raziskave so bili ugotoviti: kdaj, kje, zakaj in kako se je v Denverju formirala slovenska skupnost in naselbina; kako se je razvijala, spreminjala, napredovala, nazadovala in ohranjala skozi različna obdobja njenega obstoja; na kakšen način so se pripadniki te skupnosti formalno in neformalno povezovali ter ohranjali slovensko etnično identiteto; kako so funkcionirali v vsakdanjem življenju in na delovnem mestu ter kako so se odzivali na pomembne družbeno-politične dogodke in spremembe.

Da bi zadostila namenu in ciljem raziskave, sem k proučevanju razvoja slovenske skupnosti v Denverju pristopila celostno, iz zgodovinskega, sociološkega, geografskega, literarnega in politološkega vidika, in interdisciplinarnost vključila tudi v uporabljene metode, proučevanje znanih zgodovinskih virov in literature ter raziskovanje na terenu. V izhodišču sem se oprla na že poznane zgodovinske vire in literaturo, ki se posredno ali neposredno navezujejo na obravnavano tematiko. V nadaljevanju sem velik poudarek namenila zbiranju, proučevanju in uporabljanju podatkov iz izseljenskih časopisov oziroma uradnih glasil nekaterih slovenskih bratskih podpornih organizacij v ZDA. Sledilo je raziskovanje na terenu, ta metodološki

pristop je zahteval približno dvomesečno potovanje v ZDA, Denver in Minneapolis. Omogočil je navezavo stikov z osebami, ki so mi priskrbele številne koristne informacije in gradiva, ter dopolnitev in nadgradnjo v Sloveniji dostopnih virov in literature v koloradskem državnem arhivu v Denverju (Colorado State Archives), javni knjižnici v Denverju (Denver Public Library), na sedežu Zapadne slovanske zveze (sedaj WSA Fraternal Life) v Denverju, v nekdanji slovenski župniji Sv. rožnega venca in poljski župniji Sv. Jožefa v Denverju (ki so jo pred ustanovitvijo lastne župnije obiskovali tudi slovenski priseljenci) ter v arhivu Immigration History Research Centra Univerze v Minnesoti v Minneapolisu.

Več kot triletno raziskovanje je potekalo dokaj tekoče in večinoma brez nepričakovanih problemov ali zapletov. Uspešen potek raziskovalnega procesa je zagotovil pridobitev potrebnih podatkov, ki so omogočili nastanek prve celovite znanstvene študije o slovenski skupnosti v Denverju, tretji največji (za Leadvillom in Pueblom) slovenski skupnosti v Koloradu. Na podlagi pridobljenih rezultatov sem lahko potrdila osnovno raziskovalno hipotezo, da se je slovenska skupnost v Denverju pričela formirati v devetdesetih letih 19. stoletja, se intenzivno širila in razvijala v prvih treh desetletjih 20. stoletja, da je bila v razcvetu do šestdesetih let 20. stoletja, da je v sedemdesetih letih začela znatneje nazadovati, a se je v spremenjeni obliki (razpršena poselitev) ohranila do današnjega časa. To delo bralca natančno seznanja s potekom razvoja slovenske naselbine ter različnimi ravni življenja, organiziranosti in delovanja slovenskih izseljencev v Denverju. Slovenski skupnosti v Denverju tako omogoča njeno zasluženo umestitev med že raziskane slovenske izseljenske skupnosti v ZDA in izseljenske skupnosti na splošno ter možnost njene primerjave z drugimi izseljenskimi skupnostmi v Koloradu, ZDA in drugod po svetu.

Dr. Maruša Verbič Koprivšek